

Pożyczanie od rodziny lub znajomych to wciąż bardzo popularny sposób uzupełniania braków finansowych. W skali całego społeczeństwa odsetek osób korzystających z pożyczki w rodzinie wynosi 11,3%. Badania wykazują, że skłonność do pożyczania od bliskich maleje wraz z wiekiem. Grupą najmniej zapożyczoną wśród rodziny lub znajomych (zaledwie 6,6%) są osoby powyżej 60 lat. Na przeciwnym biegunie znajdują się ludzie młodzi – aż co piąty (19,6%) Polak przed trzydziestką ma u swoich bliskich finansowy dług - wynika z badań Kantar Millward Brown wykonanych dla GetBack S.A.

– Najnowsze badania potwierdzają, że pożyczanie pieniędzy od rodziny i znajomych pozostaje drugą, po zakupie na raty, najczęściej stosowaną przez Polaków metodą uzupełnienia dziur w osobistym budżecie. Z hojności bliskich korzystamy prawie tak często, jak z pożyczek gotówkowych czy kart kredytowych – mówi Paweł Trybuchowski, Wiceprezes Zarządu GetBack S.A. – Pożyczanie pieniędzy w rodzinnym gronie to przede wszystkim przejaw chęci pomocy i współpracy w ramach najważniejszej komórki społecznej. Należy jednak brać pod uwagę możliwość, że osoba prosząca o materialne wsparcie bliskich mogła wcześniej spotkać się z odmowną decyzją banku lub innej profesjonalnej instytucji finansowej. Najprawdopodobniej istniały więc ku temu słuszne powody. Prawie 7% badanych, którzy deklarowali pożyczkę w rodzinie lub od znajomych przyznało, że miało duże problemy ze spłatą tego długu. Dlatego zanim pożyczymy pieniądze rodzinie, warto skorzystać z naszego katalogu zasad odpowiedzialnego pożyczania w rodzinie.

Pożyczki rodzinne – dekalog dobrych praktyk

1. Upewnij się, że pożyczający wie, iż oczekujesz zwrotu pieniędzy. Być może pod prośbą o „pożyczkę” w rzeczywistości kryje się nadzieja na darowiznę.
2. Gdy pożyczasz więcej niż 1000 zł – zachowaj dokumentową formę umowy. Jeśli tego nie zrobisz, w przypadku sporu w sądzie nie będziesz mógł powoływać świadków ani składać zeznań, które dowodziłyby, że faktycznie doszło do pożyczania pieniędzy. Ponadto łatwiej będzie ustalić jasne zasady i termin spłaty pożyczki, a druga strona poważniej podejdzie do tematu. Uwaga – forma dokumentowa to nie to samo co forma pisemna. Zgodnie z aktualnymi przepisami, wystarczające jest zawarcie umowy np. przez e-mail lub SMS. Ważne, by został po niej jakikolwiek ślad.
3. Upewnij się, że Twoja sytuacja finansowa jest wystarczająca na udzielenie komukolwiek pożyczki. Zawsze kieruj się zasadą: nie pożyczaj więcej, niż Cię na to stać. Nie bój się odmówić bliskim, kiedy wiesz, że prośba przekracza Twoje możliwości. Ewentualne problemy finansowe mogłyby wówczas odbić się źle na kondycji całej Twojej rodziny.
4. Oceń „zdolność kredytową” osoby, która prosi Cię o pożyczkę. Dopytaj o jej dochody i wydatki. Postaw się w sytuacji osoby pożyczającej i oszacuj, czy spłata jest realna. Określ też ryzyko niezwrócenia pieniędzy. Jeżeli szczerze porozmawiasz z członkiem rodziny o jego sytuacji finansowej, będziesz mógł też skuteczniej mu pomóc, wskazać często popełniane błędy, zaproponować inne rozwiązania i zapobiec dalszemu zadłużaniu się.
5. Jasno określ termin zwrotu pieniędzy. Weźcie pod uwagę różne czynniki, np. czy termin nie wypadnie przed świętami lub wyjazdem na wakacje. Jeśli tak – poruszcie ten temat i ewentualnie wybierzcie dogodniejszą datę. Nie bój się też odezwać do pożyczkobiorcy, jeśli termin nie zostanie dotrzymany. Inaczej dłużnik może pomyśleć, że zrezygnowałeś z dochodzenia pożyczki.
6. Zapewnij sobie świadka lub dowód potwierdzający udzielenie pożyczki. Przekaż pieniądze w czyjejś obecności lub za pomocą przelewu bankowego, którego tytuł będzie jednoznacznie wskazywał na fakt pożyczki. Najgorszą rzeczą, jaką można zrobić, jest pożyczanie pieniędzy w biegu, pod presją, bez poświęcenia czasu na przemyślenia i rozmowę, bez wyznaczenia reguł spłaty oraz bez potwierdzenia przekazania kwoty pożyczki.

7. Pożyczaj odpowiedzialnie i ucz odpowiedzialności. Jak wynika z badań Millward Brown dla GetBack S.A., co piąty młody człowiek w wieku 18-29 lat w okresie ostatnich 24 miesięcy zdecydował się na pożyczanie pieniędzy od rodziny. Najprawdopodobniej dla większości z nich była to pierwsza pożyczka w dorosłym życiu. Nie należy traktować tej sprawy pobłaźliwie. Jeżeli Twoje dziecko pożycza od Ciebie pieniądze, postaraj się wykorzystać to jako szansę na życiową lekcję, która pomoże mu sumiennie i odpowiedzialnie podchodzić do podejmowanych zobowiązań. W przyszłości młodzi ludzie mogą potrzebować pożyczek na znacznie wyższe kwoty, np. przy zakupie mieszkania czy samochodu. Dlatego pożyczka rodzinna może i powinna być szkołą odpowiedzialnego pożyczania i gospodarowania pieniędzmi; szkołą, która pozwoli uniknąć wielu finansowych problemów w przyszłości.
8. Zwróć uwagę, że pożyczki i kredyty oferowane na rynku wiążą się z dodatkowym kosztem i marżą (zarobkiem) po stronie pożyczkodawcy. Pożyczenie pieniędzy na 0% to znacząca pomoc finansowa – pamiętaj jednak, że nie zyskasz odsetek, a w przypadku inflacji pieniądze stracą na wartości. Miej to zawsze z tyłu głowy.
9. Prawnicze przysłowie mówi, że umowy pisze się na złe czasy. Wyobraź sobie najgorszy możliwy scenariusz i przeanalizuj, czy jeśli wydarzenia przyjmą pesymistyczny obrót, będziesz w stanie odzyskać swoje pieniądze bez odwoływania się do sądu i komornika. Pamiętaj, że z tych względów ważne jest spełnienie wymogów prawnych odnośnie formy pisemnej i podatków.
10. Ucz się na błędach. Jeżeli nie znałeś powyższych zasad, kiedy udzielałeś komuś pożyczki i straciłeś swoje pieniądze, wykorzystaj to doświadczenie, by nie doprowadzić ponownie do takiej sytuacji. Nie bój się odmówić komuś, kto już wcześniej nie wywiązał się ze swoich zobowiązań.